

4. Poročilo tov. blagajničarke.
5. Volitev pregledovalcev računa.
6. Volitev novega društvenega odbora ter delegatov k „Zavezinemu“ zborovanju v Budolfovem.
7. Posvetovanje o prihodnjem društvenem zborovanju in prijavi onih društvnikov in društvnic, ki bi bili voljni pri bodočem zborovanju poročati.

K obilni udeležbi vjudno vabi društveni odbor.

Učiteljsko društvo za novomeški okraj je zborovalo dne 23. rožnika v Novem mestu. Zbrali smo se bili v lepem številu k prav res nepriljubljenemu prijateljskemu sestanku, ki je pričal o lepi slogi, kolegijski in stanovski zavesti v našem okraju.

Glavna točka dnevnega reda je bil razgovor o predpripravah za „Zavezino“ zborovanje. Izvolil se je pripravljalni odbor ki bo preskrbel vse potrebno. Določili smo tudi delegate.

Predlog, da pristopi društvo k obrambnemu skladu z enim kamenom, je bil soglasno sprejet.

Zborovanja se niso udeležili „hlapci“, ki jih je pa v našem okraju prav pičlo število. Gotovo se bo verodostojni „Slovenec“ zaletel po načinu pariških apašev — toute vérité n'est pas bonne à dire — tudi v to poročilo kakor v ono iz ljubljanske okolice. Mi postajamo pač le važen faktor, ki se je povzpelo celo do časti, da mu je častitljivi „Slovenec“ posvetil in odprl kar novo rubriko.

To je bilo že drugo zborovanje v teku poldruga meseca. Prvo zborovanje je počastil s svojim obiskom tudi g. dež. šol. nadzornik Levce, kar se zadnjič pomotoma ni omenilo.

Slovensko učiteljsko društvo kočevskega okraja je zborovalo 2. junija v Ribnici. Dasi so šole v našem okraju dokaj raztresene, vendar se je udeležilo obširnega zbora 18 tovarišev in tovarišic. Tovariš Št. Tomšič je kot predsednik pozdravil navzoče ter z zadovoljstvom poudarjal, da ni pričakoval tako lepe udeležbe. Nato je podal besedo tov. Grčarju, ki je prav zanimivo obdelaval temo „Kulturna naloga naše šole z ozirom na socialen razvoj današnje dobe“. Tovariš se je moral mnogo bavit, ker je tako temeljito predaval o socializmu in njegovem razvoju. Zal, da za predavanje ni bilo dosti časa, in je predavatelj moral snov o kulturni nalogi naše šole precej skrajšati. Vsekako pa zasluži vse priznanje. Tov. Betriani je poročal o društvenem računu, ki izkazuje 35 K 74 h gotovine. — Kot „Zavezina“ delegata sta bila izvoljena Betriani in Stefančič, kot namestnik pa K. Fink. Sprejet se je dalje predlog tov. Vrbiča: Članarina in naročnina za „Tovariša“ naj se pošilja v mesečnih obrokih naravnost blagajniku (ne več hranilnici u. k.). Še le ta bo vlagal prejeto zneske v hranilnico. Tako bo kontrola lažja. Tov. Stefančič nasvetuje, da si učiteljski zbor vsake šole določi člana, ki bi pobiral ves stanovski davek svojih kolegov ter ga pošiljal blagajniku. Tudi to je bilo sprejeto. Za tem sta bili izvoljeni kot računski preglednici tovarišici P. Tomšičeva in Kraševc. Končno se je vršila volitev odbora. Na predlog tov. Grčarja je bil soglasno izvoljen stari odbor. Ker se je tov. Tomšič zaradi bolehavosti odrekal predsedstvu, se je odbor sestavil tako: Stefančič načelnik, Blahna namestnica, Betriani blagajnik, Zupančič tajnik, Št. Tomšič odbornik. —an—

Štajersko.

Učiteljsko društvo za politiški okraj Ljutomer vabi k zborovanju, ki se vrši v četrtek, dne 7. julija 1910, v Križevcih po sledečem vzporedu:

1. Zapisnik.
2. Dopisi.
3. Konferenčna vprašanja, posebno razgovor o reviziji učnih načrtov.
4. Volitev delegatov za „Zavezo“.
5. Važni predlogi za uradno konferenco.

4. Slučajnosti, Prosi se za polnoštevilni poset.

O d b o r.

Učiteljsko društvo za ormoški okraj zboruje dne 7. julija t. l. pri Sv. Miklavžu v šolskih prostorih po sledečem vzporedu:

1. Zapisnik zadnjega zborovanja.
2. Društvena poročila in dopisi.
3. Razgovor o letošnjih konferenčnih vprašanjih.
4. Volitev delegatov za Zavezino XXII. glavno skupščino dne 6. in 7. avgusta t. l. v Rudolfovem.
5. Slučajnosti.

Na mnogobrojno udeležbo vabi

O d b o r.

Zaradi obeda se je oglasiti vsaj do 5. julija pri tovarišu Drag. Pinteriču, učitelju pri Sv. Miklavžu.

Učiteljsko društvo za celjski okraj zboruje v nedeljo dne 3. julija t. l. ob 11. uri v okoliški šoli v Celju. Volijo se odposlanci k letošnji glavni skupščini „Zaveze“ Na dnevnem redu so med drugim važne društvene zadeve in važni predlogi ter predavanje o naši stanovski gospodarski organizaciji. Zaradi važnosti točk, ki so na dnevnem redu in ker je to zborovanje zadnje pred sklepom šolskega leta, pričakujemo polno-

številne udeležbe. Kdor pa bi vendarle utegnil biti zadržan, naj blagovoli vposlati mal prispevek v društveno blagajnico. Za odbor: Franc Brinar, t. č. predsednik.

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,

registrovana zadruga s omejenim jamstvom.

Promet do konca junija K 155.703-89.

Naznanilo. Kdor želi od zadruga kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v pošt-nih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2.2.—1/2.3. popoldne in vsako soboto od 6.—7. zvečer.

Srednješolski vestnik.

**** Novi učni knjigi.** Ministrstvo je odobrilo učno knjigo: Macher Iv., Botanika za višje razrede srednjih šol. Cena 4 K 50 v. — Nadalje je ministrstvo odobrilo učno knjigo: Matek Bl., Geometrija za IV. in V. gimnazijski razred. Izpopolnil Josip Mazi. Cena 2 K 70 v, vezani 3 K 30 v.

Književnost in umetnost.

Matica Slovenska prosi vse poverjenike in člane, ki še niso poslali članarine za l. 1909., naj to store čimprej. Med knjigami za l. 1909. se nahaja obširni „Bleiweisov Zbornik“, „Koroška“ z natančnim jezikovnim zemljevidom te dežele, „Stanko Vraz“, prevod iz ruščine „Onje-gin“ itd. — Za l. 1910. izide med drugim obsežna knjiga g. dr. B. Vošnjaka „Ustava in uprava Napoleonove Ilirije“, „Koroška“, II. del, prevod slovitnega češkega romana „Jan Marija Plojhar“ itd. Članarina je 4 K.

Politiški pregled.

*** Rubež na plače in penzije.** Državni zbor je sklenil zakon, s katerim se poviša eksistenčni minimum, to je znesek plač in pokojnin uradnikov, ki ga ni mogoče zarubiti. Dosedaj je bil tozadeveni znesek 1600 kron na leto za aktivne uradnike in 1000 kron za penzioniste, vdove in sirote. Po novem zakonu je ta znesek povšan na 2000 kron za uradnike in na 1200 kron za penzioniste, vdove in sirote. Po novem zakonu je možno torej zarubiti pri dohodkih, ki izvirajo iz aktivnega službovanja, znesek, ki presega 2000 kron (dosedaj 1600 kron) in pri vseh drugih dohodkih 1200 kron, (dosedaj 1000 kron). Zakon stopi v veljavo s prvim četrtletjem, ki sledi onemu, v katerem bo zakon proglašen. Prepovedi plač, ki so bile dovoljene prej, kakor je stopil zakon v veljavo in ki so v nasprotju s tem zakonom, se razveljavijo, ako to zahteva dolžnik. Ta zakon, ki je jako važen toliko za uradnike, učitelje itd., kolikor za trgovce, obrtnike in posojilnice, je bil sklenjen, ker so se v zadnjem času jako podražila toliko živila, kolikor stanovanja.

*** Vlada proti Hrvatom.** Resno trdijo, da namerava vlada zapreti c. kr. pripravnico za učiteljišče v Pazinu v Istri. Zavod je hrvaški in narod bi imel s tem neznansko škodo. Učitelja nameravajo poslati na otok Krk kot nadzornika. Res, tako pravičnice vlade ni nikjer pod solncem!

*** Aretacija pobežlih dijakov.** Na zahtevo zagrebške policije so aretirali na Reki dva dijaka, ki sta zbežala iz Zagreba iz strahu pred izpiti. Odpravili so ju zopet v Zagreb. To je tudi samo pod ogrsko vlado mogoče, da tira policija dijake k izpitem!

*** Baron Bienerth proti slovenskim docenturam v Pragi?** „Narodni Listy“ poročajo z Dunaja, da se je ministrski predsednik baron Bienerth v konferenci s slovenskimi poslanci glede slovenskih vseučiliških zahtev izrazil, da ne more dovoliti, da bi se na češkem vseučilišču v Pragi ustanovile stolice za slovenske docente, in sicer zategadelj ne, ker je zakonito določeno, da je učni jezik na tej univerzi izključno češki.

*** Prememba na hrvaški vladl.** „Novosti“ poročajo: Sedanji hrvaški podban Levin pl. Chavrak bo v kratkem imenovan ministrom za Hrvaško. Dr. Amruš postane podban. Na mesto dr. Amruša postane odletni predstojnik za nauk in bogočastje vseučiliški profesor in poslanec dr. Julij Roraner.

Obrambni vestnik.

Nedolžnost kranjske vlade. Ko je „Juntro“ pisalo o razmerah, ki vihne na Kranjskem nad naprednim učiteljstvom svoj krvavi bič, je bilo — čujte in strmite! — konfiscirano. Toraj danes listi ne smejo pisati tega, kar počel je dan za dnevom baron Schwarz. Pač žalostne razmere! Deželni predsednik izvršuje dejanja, o katerih se ne sme pisati v listih, ker je to

proti zakonito! No, pa se bo gospodom pri vladi že še prišlo do živoga — pa od druge strani. Če Vas ni sram proizvajati demoralizacije, naj Vas tudi ne bo sram, da o nji zve širša javnost!

C. kr. nadzornik Stiasny in „Slovenec“. Pod naslovom „Liberalno učiteljstvo“ si je „Slov.“ napravil kar stalno rubriko, v kateri se od časa do časa izbljuje nad učiteljstvom. Sirovi napadi sicer ne zaslužijo odgovora, toda odgovarjali bomo le vedno vztrajno, da dokazamo, da imamo čisto vest in da se nas blato „Slov.“ ne prime, ki ga meče na nas. V štev. 136. nam ta list očita, da nekonsekventno postopamo glede g. nadzornika Stiasnega. Seveda za „Slov.“ je to nekonsekventno, če rečemo, da je podal gospod Stiasny kakor vedno izborni in nepristrano letno poročilo, ker „Slovenec“ načelo je, svojega političkega nasprotnika ubiti — kot psa za plotom! Ni pa to naše načelo, ker smo bolj pošteni od „Slov.“, smo tolerantni in izrečemo tudi svojemu nasprotniku priznanje, če ga zasluži. Odločno pa moramo odbiti trditve, „da smo z najbolj ciganskimi psokami napadali nadzornika Stiasnega“, kakor poroča „Slov.“ To je infamna laž, in najsi „Slov.“ zapomni, da mi nismo Jaklič, Kreki in Hočevarji, ker poznamo dostojnost. Da je nekdo izrekel zaupnico gosp. Stiasnemu, smo tudi poročali, ker nismo vajeni priobčevati neresničnih poročil ali jih zavijati po „Slovenecem“, temveč priobčujemo vedno resnico. Izrekamo pa, da obsojamo, da je g. nadzornik Stiasny izrabljaj svojo uradno moč v očitno političke namene! Ne zahtevamo načesar nad črto pravičnosti! Sicer je pa pod imenovanim (v „Tov.“) poročilo še drugo poročilo, ki ga „Slov.“ nesramno tajči, ker to bi odkrilo njega laž in namen.

Akademična „olika“. V Idriji je v c. kr. rudniški dekliški šoli pretekli teden cepil deklicam kože dr. Pavel Indra, po rodu Čeh po stanu okrožni zdravnik, ki njega ime ni neznano v logaškem okraju. Če kje cepijo kože, ni to nič posebnega: tisočkrat so jih že in jih še bodo, ko o dr. Indri ne bo ne duha ne sluha. Tudi bi ne omenjali cepjenja koz v Idriji, ako bi se pri tem svojem poslu, ki je njegova dolžnost, dr. Indra ne vedel tako neto-tesano, kakor se to nikakor ne da spraviti v sklad z akademsko oliko. Imenovani zdravnik je namreč tako „olikano“ kričal na učiteljice in tako sirovo vpil na voditeljico, in sicer v pričotroki! — da njegovega nekvalifikovanega vedenja ne moremo dovolj odločno grajati, ampak ga s primernim spoštovanjem vračamo na njegov naslov. In zakaj? Zato, ker niso hotele učiteljice zanemariti pouka, da bi mu asistiral pri cepljenju — ki se je vršilo med šolskim poukom. Ali misli dr. Indra, da so tudi učiteljice njegovi asistenti, kakor mu je tista oseba ženskega spola, ki mu stoji prav blizu in zna tudi mešati zdravi-tila? Ako misli tako, se temeljito moti! Tudi v Idriji je že cepilo šolsko mladino mnogo zdravnikov, ki niso pri tem, kar so dolžni storiti, provzročali nikakih kravalov in niso na sirov način učiteljstvu jemali ugleda! — Dr. Indra naj nikar ne misli, da so idrijske učiteljice zarobljene kralje dekile. Te bi mu take ljubeznivosti vrnilo na svoj izdaten način, naše tovarišice pa so preolikane, nego da bi hotele imeti še kaj opraviti s takimi „akademskim olikanecem“. Dr. Indra opozarjamo na § 118., odstavek 1., šolskega in učnega reda (drž. zak. št. 159, min. ukaz št. 49, 1905. l.), ki pravi, da so učiteljice uradne osebe, ki uživajo polno zakonito varstvo o bla-Steve. Če preudari to zakonito določbo, utegne priti do spoznavanja, da ga lahko raz-žaljane učiteljice citirajo pred sodnijo, kjer ga bodo poučili, da mora doktor zdravilstva upo-števati takt in dostojnost tudi učiteljicam nasproti!

Kranjske vesti.

—r— **Naš vrli tovariš Stefan Tomšič,** nadučitelj v Ribnici, je nevarno zbolel. Nevre- stija, vnetje desne pljučne mrene in razširjanje srca ga neznošno trpinčijo. Zaradi tega je bolan želodec, trebuh, križac, vse to je vir srčne boleznii. Že tri leta je zaradi nervoznosti komaj po 4 ure prespal. Že o Božiču se mu je svetova- lo, da naj prosí bolniški dopust, pa vedno je odgovarjal: Do konca leta bom zdržal in pa dva učitelja sta že sedaj na dopustu. — Končno je sam spoznal, da ga je bolezen premagala. 15. junija je komaj prilezel v Ljubljano, da ga preišče dr. Julij Friedrich, a še težja mu je bila vožnja proti domu. — Delo ga je potrho. Nikdar ni imel počitka. Celo domače naloge je popravljal, črtal napa-ke — vse napačno pisane številke in črke je pisal spodaj, češ, učenci se pri domačih nalogah več prične nego pri šolskih. Kranjski šolski vrt — 22 a — z različnimi nasadi je lastno delo njegove roke. Poleg tega je skrb — vzgojil je 3 otroke — zaradi majhnih dohodkov učiteljskih plač, gotovo povzročila bolezen. Vrlemu, značajnemu tovarišu želimo od srca, da čimprej popolnoma okreva!

—r— **Aut — aut?** Tovariš P. iz Dol je hud, ker sem ga imenovan prikritega Slom-skarja. Obžalujem in preklujem lojalno vse, ako sem mu storil krivico. Ker je mož v resnici ves naš, mu polagam vezir pred noge. Malo čudno pa je le, čemu se tako vleče za Slom-

skarja nadzornika? Ako je tovariš P. bral v „Sl. N.“ dotične članke, naj reče, kaj je bilo tako strašnega, da je moral ravno on v ogenj za nadzornika? Če pa ni bral „inkriminiranih“ notic, temveč je podal, sledeč le par izjavam Slomskarjev v „Slovenec“ — on to izjavo le nekako in suo nomine, je pa to njegova reč. Kako je hlastnil „Slovenec“ po oni notici v „U. T.“ in se je norčeval zaradi nje iz nas pod naslo- vom: Liberalno učiteljstvo. Pač lahko se roga taki, vse graje vredni nedoslodnosti. Zato bodimo dosledni in te doslednosti ne klonimo tudi pred nadzornikom — Slomskarjem ne! Dalje je bila ta izjava tudi jako nemestna, zakaj uradne konference niso zato, da bi podajali nadzor- nikom izjave. Vsakemu je pa tudi jasno, da spričo nadzornika pri sedanjih razmerah pač ni mogel nihče protiglasovati. Sedaj pa shranimo vezir lepo v nožnico pravega naprednjaštva in ga ne krhajmo s takimi — da milo rečem — nepremišljenimi izjavami, ki nam v prav no- benem oziru ne morejo koristiti. Upoštevati pa moramo pri vseh svojih delih in izjavah le maso, pa ne koristi poidecev. Eden za vse, vsi za enega — to bodi naše geslo v teh žalostnih časih. Pa brez zamere! (Tudi od naše strani. Op. uredn.)

Štajerske vesti.

—š— **Okrajna učiteljska konferenca v Celju dne 4. p. m.** Ta konferenca se je več let smršila skupno za celjski in šmarški šolski okraj, a letos pa samo za celjski okraj, dočim bo imel šmarški svojo posebno konferenco. Pa še druga izprememba se je izvršila. S tem, da so se šole z nemškimi učnim jezikom izločile iz področja dosedanjih okrajnih šolskih nadzor- nikov in se pridilele posebnemu nemškemu šolskemu nadzorniku, so letos prvokrat izostali nemški učitelji. Je li šolska oblast hotela z ustanovitvijo posebnega nadzorniškega mesta za teh par nemških šol na Spodnjem Štajer- skem dati dosedanjim gospodom šolskim nadzor- nikom zaupnico ali — nezaupnico, ne bomo preiskovali, gotovo pa je, da se je s to novo napravo našim gospodom šolskim nadzor- nikom stališče izdatno olajšalo. Zaradi par tako- imenovanih nemških učiteljev in učiteljic, se je pri uradnih konferencah slovenščina potiskala v kot, kar je pri slovenskem učiteljstvu zbu- jalo nevoljo in srd in jim jemalo veselje do delo- vanja v takih konferencah. Izpremenjene raz- mere je naš c. kr. okrajni šolski nadzornik g. Supanek upošteval, in je zadobila letošnja konferenca več ali manj slovensko lice. Konfe- renca sama je tudi precizirala svoje stališče v obliki samostojnega predloga, ki se je glasil: Poslovni jezik naše okrajne učiteljske konference je sloven- ski, zaradi česar je pisati vse konferenčne in nadzorstvene zapisnike v slovenskem jeziku. Predlog je vložil nadučitelj Brinar in ga je utemeljeval z ognjevitimi besedami. Predlog je bil z velikim navdušenjem soglasno sprejet. Predlagatelj je namreč zahteval tudi nasprotno glasovanje in se je konstatiralo, da ni nihče proti. Vi „prijatelji“, ki prežite na ubogo učiteljstvo! Govorile so „prodane duše“, „izdajice naroda“ itd. Tako bo govorilo učiteljstvo tudi v drugih okrajih! — Toda k poročilu! Predsednik konfe- rence, c. kr. okrajni šolski nadzornik, je otvoril konferenco s trikratnim „živjo“ na pre- svetlega cesarja. Za svojega namestnika je ime- noval nadučit. Brinarja iz Gotovelj, za zapisnikarja sta pa bila z vzklikom izvoljena učitelj Štante iz Celja in učiteljica Confid- ent i iz Petrovč. Gosp. nadzornik je v svojem poročilu podal učiteljstvu zlata vredne migljaje glede pouka in vzgoje. Dal je učiteljstvu tudi navodilo, kako stališče naj bi zavzemalo v teh, od političkih strasti razburkanih časih. Ne da se ugovarjati lepim naukom g. nadzornika. Toda če bi se vse učiteljstvo do pičice ravnalo po besedah g. nadzornika, vendar še ne bo miru. Učitelj, ki dandanes deluje v smislu šolskega zakona, ne sme imeti ugleda, in čim več ga ima, tembolj ga nasprotni „bojni svet“ vzame na muho in kuje naklepe, kako bi ga podr. Nasprotniki šole bi mirovali šele takrat, kadar bi pomeli tudi z vami, gospodje posvetni c. kr. okrajni šolski nadzorniki, in bi postavi- li na vaše mesto zopet vseomogočne nadzor- nike v talarju. Slavna šolska oblast, uvažuj to in zavedaj se, da si dolžna štiti učiteljstvo, kadar je preganjano zato, ker vestno deluje v duhu šolskega zakona! — Na dnevnem redu je bilo nadalje vprašanje o preusnovi učnih načrtov. To vprašanje je morala izdelati vsaka tuokrajna šola, glavni referent je bil pa nad- učitelj K o š u t n i k iz Vojnika. Njegov skrbno in dobro izdelan referat je bil soglasno sprejet. — Kot drugi govornik je nastopil nadučitelj Brinar, ki je podaval o gojitvi telesnih vaj. Njegov govor, v katerem je drastično dokazoval, kako nepotrebno je, da se glede te- lesne vzgoje krene na popolnoma nova pleta, je bil z navdušenim ploskanjem sprejet. O stanju šolskih vrtoev je poročal nadučitelj Pe- t r i č e k. Iz njegovega poročila smo posneli, da je šolsko vrtnarstvo v primeri z lauskim letom precej napredovalo. Dodatno k svojemu poročilu je iz dna duše ter v pretresljivih be- sedah naglašal, da tekem 33 let, odkar je v službi narodnega šolstva, ni doživel, da bi se učiteljski požrtvovalni trud toli teptal kot danes. Mladi, še mlečnozobi ljudje se drznejo

izrekati obsodbo nad v službi osivelimi učitelji. V jedrnatih besedah je začrtal naše stališče, ki z njega ne smemo kreniti pod nobenimi pogoji. Njegove besede so napravile globok vtisk. — Vršile so se volitve. V stalni konferenčni odbor so bili izvoljeni: Brinar, Černej, Kranjc, Petriček in Slane, v odbor za šolske vrste pa: Černej, Kvac, Petriček, Sivka in Slane. — Tako lepe konference še ne pomnim, je bilo slišati iz marsikaterih ust, in nadučitelj Brinar je trdil prav, ko je, zahvalivši se g. nadzorniku za izbornost vodstvo konference naglašal, da naša zahvala ni izraz formalitete, ampak da res prihaja iz srca.

— **Okrajna učiteljska konferenca za brežiški, kozjanski in severniški šolski okraj** se je vršila dne 22. junija t. l. v Vidmu ob Savi. Predsednik g. nadzornik in ravnatelj Gustav Vodusek se je v svojem otvoritvenem govoru spominjal v vzvišenih besedah 80 letnice cesarjevega rojstnega dne ter podal v svojem poročilu posebno metodiška navodila k posameznim učnim predmetom. Ker je g. predsednik prav dobro poučen o najnovejših pridobitvah pedagogike in metodike, je prav zanimivo poslušati njegova izvajanja. Za tem so prišli referati tovarišev Gajška, Tomince in Krajnika, ki so bili sprejeti od zborna z navdušenim odobravanjem. Tovariš Knapič pa je obrazložil in prečital predelan normalni učni načrt za slovenske šole. Tudi to težavno delo je našlo zaslužen odobravanje. Po opravljenih formalnostih so prišli na vrsto predlogi. Tov. Mešiček je zagovarjal svoj predlog glede slovenskega jezika pri poslovanju v okrajnih kakor v nadzorovalnih konferencah. Predlog je bil z navdušenjem z izjemo enega glasu (gdč. Schitnik — Brežice) sprejet. — Omeniti mi je tudi, da se je vršila cela konferenca, izvemši določitev navzočih in nadzornikovo poročilo, v slovenskem jeziku. In kako je to zblížalo srca učiteljsva z g. nadzornikom! Čeravno uživa gospod nadzornik med učiteljsvom visoko spoštovanje in zaupanje, nam je bil vendar v takih slučajih, govoreč uradno nemščino, le bolj birokrat; tako pa nam je drag in ljub v vsakem oziru.

— **Zopet nova nemška strokovna šola v Sp. Štajerju.** V štaj. deželnem zboru se je lansko jesen predlagala ustanovitev stavbarsko-lončarske strokovne šole v Radgoni. Nemci so obenem storili potrebne korake na Dunaju in po poročilih graških listov pride v proračun za l. 1911 že prvi obrok za ustanovitev in vzdrževanje te šole. A kako postopa vlada s slovenskami željami glede strokovnih šol? Škandalozno!

— **Iz Sevnice** poročajo, da je deželni šolski svet zavrnil prošnjo za javno nemško ljudsko šolo v Sevnici, ker se ni dalo dognati potrebno število nemških otrok.

— **Uradna učiteljska konferenca** za polit. okraj Maribor se vrši dne 2. julija t. l.

— **Okrajni šolski svet celjski** je imel dne 21. pret. m. svojo redno sejo, v kateri so se vzele na znanje razne tekoče zadeve; učitelj R. Wudler je nastopil zaradi boleznih trimesečni dopust in učiteljica A. Hrovatin je prosila za podaljšanje dopusta; obravnavale so se disciplinarne zadeve; odobrila se je neka menjalna pogodba krajnega šolskega sveta v Žalcu; priporočile so se prošnje za starostne doklade; obravnavali so se računi krajin šolskih zakladov; vzelo se je na znanje poročilo o nadzorovanju šol na Kalobji, v Ljubelju in Šmartnem, v Št. Pavlu, v Št. Petru, na Svetini in Dramljah itd.

Splošni vestnik.

Učiteljskemu konviktu je daroval odlični prijatelj naprednega učiteljstva, ki pa neče biti imenovan, 10 K, ko je čital naš zadnji uvodni članek „Pod vlado barona Schwarz“. Naj zbuditi ta plemeniti čin dejanske ljubezni do našega zatiranega stanu mnogo posnemalcev!

Zavezina skupščina v Rudolfovem. Vse cenjene tovarišice in tovariši, ki se udeležijo Zavezine skupščine dne 6. in 7. avgusta v Rudolfovem in žele prenočišča in se udeležijo banketa, prosimo, naj to javijo tovarišu Viljem Gebauer, nadučitelj v Šmihelu pri Rudolfovem do 15. julija t. l. Kdor se ne oglasi, se mu bo ustreglo le po možnosti. Pripravljalni odbor.

Na naslov „Slomškove Zveze“ in njenih članov. Z ozirom na notico v „Slovenec“ št. 139, ki slove dobesedno: »Z učiteljstva se nam piše: Dobil sem potomo šolskega vodstva „Vprašalne pole komiteja za reformo ljudske šole“, ki jih je s posebnim cirkularom poslala na šolska vodstva „Zaveza avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“. Ker nisem član nobenega liberalnega učiteljskega društva, ne vem, kako pridem do tega, da bi moral odgovarjati na nič manj kakor 115 vprašanj, ki jih stavi liberalna „Zaveza“? Ne rečem, da je delo brezpomembno, in tudi ne reče, da bi člani „Slomškove zveze“ ne smeli pod nobenim pogojem tu sodelovati; zahtevat pa se sme od „Zaveza“, da, ča ona reflektuje na naše sodelovanje, da nam pošlje vprašalne pole potomo naše „Slomškove zveze“. Dokler ne dobimo od odbora „Slomškove zveze“ obvestila, da se je „Zaveza“ obrnila na „Slomškovo zvezo“ za posredovanje, toliko časa naj noben član in nobena članica „Slom-

škove zveze“ ne izpolni ter ne odpošlje imenovanih vprašalnih pol! Bodimo složni! Kdor nas potrebuje, naj se obrne na pravo adresol! — Podpisani odsek poda sledeče pojasnilo: 1. da omenjena vprašanja ni stavila in ne sestavila „Zaveza“, temuže komite, ki se je postavil v to svrhu na Dunaju; 2. da bodo sestavili sličen material odseki vseh narodnosti v Avstriji in se bode napravil na podlagi tega opis in stanje vsega avstrijskega šolstva, vseh narodnosti; 3. da je to vprašanje izločiti vseh politično-strankarskih predsodkov, ker „Zaveza“ ne bode imela pri tem nikakih dobičkov in je smatrati to vprašanje za strogo kulturno-narodno, skupno vprašanje; 4. Da si je „Zaveza“ s tem napravila le stroške in delo in sicer: a) vprašalnih pol 3300; b) vzorcev 1400, kar je razposlala 1400 šolam, ne oziraje se na organizacije učiteljstva, vsem slovenskim šolam na Kranjskem, Koroškem, Štajerskem in Primorskem; c) da so tu poleg še stroški za znanke in poleg tega še ogromno delo, ki bode trajalo vse počitnice in še med šolskim letom dalje; 5. iz tega je razvidno, da se tu ne išče nobenih posebnih koristi in moramo le obžalovati, če bode potreba pri teh vprašanjih še posredovanja in če bode potreba odpravljati še ovire od strani učiteljstva za opis slovenskega ljudskega šolstva; 6. Pripominjamo tudi, da so se pole vpsale z Dunaja šele v zadnjem času, da torej ni bilo mogoče dela prej izvršiti in se je tudi zaradi tega nastavl tako kratak rok za izpolnjenje, ki se pa lahko podaljša do 20. julija (če se preje ne dobi podatkov), ker se bode od tedaj pri sestavi statističnih podatkov še vedno lahko oziralo na pozneje došle podatke. 7. Apeliramo torej še enkrat na slovensko učiteljstvo, da vestno izvrši svojo nalogo in reši čast slovenskega učiteljstva in slovenskega naroda z drugimi narodi v Avstriji vzporedno. 8. Če se članom „Slomškove Zveze“ ne vidi umestno razrešiti tega vprašanja, prepučamo to njih razsodnosti. 9. Slovenske pedagoške liste prosimo, za ponatisek tega odstavka, ker v politične (strankine) liste ne spadajo ta vprašanja in tudi ne nosimo mi odgovornosti, če bi se tja zanesla. — Toliko v pojasnilo! — Ljubljanski odsek „komiteja za reformo ljudske šole“.

Prijatelji in prijateljice družbe sv. Cirila in Metoda, t. j. vse prave Slovenke in vsi idealno navdušeni Slovenci, delujte neumorno v svojem kraju, da bodo vse slovenske pokrajine častno zastopane pri jubilejski slavnosti dne 3. julija v Ljubljani. Posebno so naproseni podružnični odbori, da skrbje za častno zastopstvo v svojem okolišu. Morda se najdejo imovitejši rodoljubi, ki bi plačali vozno po potrebnim, toda idealnim mladim ljudem, ki bodo vedeli še otrokom in vnukom pripovedovati o nenavadnem krasnem slavlju. Poznamo koroškega rodoljuba, ki ni baš imovit, a na slične narodne veselice privede vselej celo vrsto mladine na svoje stroške, ker ve iz lastne izkušnje, da ni lepše prilike za narodno proubo in za trajno rodoljubje, kakor so take narodne slavnosti. — Jubilejske slavnosti družbe sv. Cirila in Metoda bodo po tem le redu: Dne 1. in 2. julija priredi „Adrija“ obrambni tečaj z važnimi referati o naših ogroženih krajih. V nedeljo, dne 3. julija, bo dopoldne slavnostna velika skupščina popoldne pa ljudska veselica v Tivoliju (Švicarija). Veselica bo resnično nekaj nenavadnega. Vse planote s sosednjimi gozdici se izpremene v pravo orientalsko sejmšče z raznovrstnimi šotori. Točilo se bo vino iz vseh slovenskih pokrajin, stregle bodo naše mile sestrice Štajerke, Tržičanke, Goričanke, Gorenjke, a največ pozornosti bodo brez dvoma zbujele brhke Ziljanke v slikoviti narodni noši. Svirale bodo razne godbe, sploh bo razvedrila in bučnega življenja na vseh koncih in krajih.

„Rdeči Prapor“, glasilo jugoslovanske socialne demokracije, objavlja v svoji 73. števi naš uvodnik „Anarhija“.

Roseggerjeve zbirke za nemški Schulverein znašajo vsega skupaj vsoto 2,578.000 kron. V seji nadzorovalnega sveta so sklenili dovoliti za obmaje šole na Češkem 950.000 kron. S tem denarjem ustanove pet novih nemških šol in sedem otroških vrtecev deloma na Češkem, deloma na Štajerskem. To dokazuje, da se hočejo Nemci z vsjo silo vreči tudi na štajerske Slovence, ki še kljubujejo nemškim navalom. Naša družba Cirila in Metoda bo morala napeti vse svoje moči, če bo hotela uspešno paralizirati nemške napade. Zato pa jo podpirajmo!

Slovensko dijaštvo v Pragi. Slovenski visokošolci zahajajo vedno v večjem številu študirat v Prago. Saj pa je češka univerza za slovenskega dijaka v vsakem oziru res tako vabljiva kakor nobena druga. Tu v Pragi se more slovenski visokošolci mirno posvetiti svojim študijam. Pozitivni uspehi tega se že danes kažejo. Letos je delalo okolo 70 pravnikov državne izpite. Izmed teh sta samo dva padla, vsi drugi pa so napravili s prav lepimi uspehi. To dejstvo se je gotovo vedelo prav oceniti, in je pričakovati jeseni še več slovenskih visokošolcev v Prago, saj so celo klerikalni dijaki v zadnjem času prišli do spoznanja, kaj je Praga slovenskemu dijaku in so se začeli zbirati okrog češke univerze kljub vsem strankarskim predsodkom, ki jih imajo proti Pragi. Vedo pa dobro, da morejo tudi oni v Pragi le profitirati v vsakem oziru.

Izjava.

„Slovenec“ je priobčil v 142. števi z dne 25. junija t. l. to čudovito „dnevno novico“: „Čimbolj postaja učiteljstvo pametno, tembolj tuli „Tovariš“, ki ga piše par ljudi, ki nimajo razum sebe nobenih drugih pristašev. Zdaj so začeli svoje psihopatološke članke tiskati kar s črkami, kakor se navadno rabijo za reklamne plakate. Vsebinsa pa je taka, da je škoda, da je Lombroso že umrl, ker bi imel sicer obilo gradiva, da svoja preiskavanja glede nenormalnih dušnih pojavov obogati za čisto nov kapital. „Tovariš“ piše, da je „kranjski učitelj v prognavstvu res kakor pes za plotom, ki tuli in laja“, da so učitelji pod „klerikalnim“ režimom „v verige uklenjeni“ in da se ne smatrajo „za enakopravne člane človeštva“. Človek bi iz tega histeričnega pisanja sklepal, da blede te stvari človek, ki je tako lačen in raztrgan kakor Lazar pod stopnicami — toda pišejo vse te nore reči ljudje, ki imajo pri Učiteljski tiskarni zraven svojih nadučiteljskih služb in drugih velikih postranskih zaslužkov bogate upravne dije! Pa se ne čudimo: besnenje „Tovariša“ je plod dveh stvari; 1. jeze in strahu, ker se liberalna učiteljska barka čedaljebolj prazni; 2. hujskanja, da bi saj te, ki so še tako slepi, da drvijo za kruljevo „Zavezarijo“, še bolj razkačil in demoraliziral. Kako malo pa je liberalno učiteljstvo vredno obzirnosti, dokazuje med drugim tudi to, da se „Tovariš“ v današnji številki zavzema v neki notici za boj proti Cerkvi na Španskem. Kakor se vidi, mu je to veliko bolj na srečo, kakor povišanje plač. Najbolj pametno bi bilo torej, da bi šli „Zavezariji“ na Špansko pomagat gospodu Canalejasu v tem boju, kakor da se na Kranjskem mučijo in pustijo „vklepati v verige“.

Kdor prečita to, mora priznati, da je stvaren odgovor na tako zmedo nemogoč. Tulenje, psihopatologijo, reklamne plakate, nenormalnost dušnih pojavov, histerično pisanje, blodnje lačnega in raztrganega Lazarja pod stopnicami, nore reči, nadučiteljske službe, velike postranske zaslužke, bogate upravne diete, besnenje, barko, hujskanje, slepota, kruljavost, razkačenje, demoralizacija itd. — Kar vse je natrosil „Slovenec“ v gorenjih par vsticah — bi mu mi lahko vrnilo z zvrhano mero, toda surovosti ne moremo in nečemo vračati s surovostjo. Tako pisanje se obsoja samo — zato od moje strani nobene besede več! To je obrt pariških apašev!

Zaradi resnice zavračam „Slovenca“ očitjanja z dveh razlogov.

1. „Slovenec“ hoče učiteljski tiskarni škodovati. Poizkušal je to že večkrat, pa je porabil tudi to priliko. Sam ve najbolj, zakaj. Toda laž je, ko pravi, da „pišejo vse te nore reči ljudje, ki imajo pri Učiteljski tiskarni zraven svojih nadučiteljskih služb in drugih velikih postranskih zaslužkov bogate upravne dije“. — Ta „Slovenca“ pisava — smrđi! Kar se tiče nadučiteljskih služb, drugih velikih postranskih zaslužkov in bogatih upravnih diet — o tem naj govore drugi, če se jim zdi vredno. Jaz samo izjavljam, da niso članki v našem listu v nobeni zvezi z upravnimi odborniki Učiteljske tiskarne. Naši članki so delo naših sodrujnikov, ki nimajo z Učit. tiskarno kot tako nobenih zvez. Kdor ve kaj drugega, naj to dokaže.

2. „Slovenec“ pravi, da se „Tovariš“ v neki notici „današnje (t. j. 25.) številke zavzema za boj proti cerkvi na Španskem“.

Ne da bi se hoteli kakorkoli opravičevati, poudarjam samo, da je naš list objavil v zadnji svoji številki v rubriki „Politiški pregled“ notico o kulturnem boju na Španskem. O tem so pisali vsi listi — tudi strogo klerikalni! — pa je tudi naš list o tem gibanju na Španskem poučil svoje bralce.

To je resnica. Vse drugo, kar govori „Slovenec“, je obrt pariških apašev! Tendenca bi bila, ampak odposod se kažejo rogovji tistih ljudi, ki pačijo resnico. Zato je laž tam, kjer zapirajo usta resnici.

E. Gangl.

Glasom „Slovenca“ z dne 28. junija t. l., št. 144, je tajnik „Slomškove Zveze“, dobrepoljski Štrukelj, brusil svoj nož preteklo nedeljo v Kamniku, ko so vstanavljali podružnico „Slomškove Zveze“. — Dejal je — kakor piše doslovno „Slovenec“ — „da je za slovensko učiteljstvo nastopila doba, v kateri se mora odločiti: ali z vero, ali proti veri! Srednje poti ni več: Neznačajen je vsak učitelj, ki opravlja še verske dolžnosti, pa je še član liberalne ali protiverske učiteljske organizacije! Neznačajen je, kdor je še vpisan v cerkvenih matrikah za katoličana, pa obenem podpira list, ki bije boj proti katoličanstvu in cerkvi. Z ustanovitvijo podružnice, je tedaj dana prilika učiteljstvu kamniškega okraja, da ostane značajno; dvoživke so odslej dalje v tem okraju nemogoče: z nami ali proti nam...“

Križani Bog, Štrukelj iz dobrepoljskega Amijena vihti svj krvavi pipec, da izreže v našem mesu brazdo med vero in nevero! Seveda: če hodijo proroki Štrukljeve sorte s pip-

cem v torilecu reševat Kristusov nauk, potem je tudi „globokozamišljen“ govor dekana Lavrenčiča odveč!

Samo en dober svet: Štrukljevi prijatelji v Ljubljani in na Dunaju, naj mu kupijo veliko radirko, da nas izbrise, zgrevene grešnike, iz cerkvenih matrik, potem bo — podprta s Štrukljevim noži — trdno stala „doba vere“. Predvsem pa naj srboristi prerok dobrepoljske krščanske morale s tisto veliko radirko izbrise sledove svojega robskega bega, da ostane njegovo apostolsko poslanstvo brez madeža.

Toliko v imenu „Saljivega Slovenca“. Če se komu zdi vredno, naj pove kaj več!

Zagrebski
Franck
kot tovarniško znamko
priporočujemo najboljši pridatek!
kot priznana za kavo!

Listnica uredništva.

V severniški okraj: Danes to, prihodnjič drugo! — V Trst: Danes nemogoče, pa prihodnjič! — Korlek: Hvala! Čimprej bo mogoče! Pismo dobiš nemara obenem s „Tovarišem“, O drugem ustno v R. Na zdar! — V Krško in Trst: Prejeli in porabimo! — Od danes naprej do preklica prosimo vse uredništva se tišče strani pošiljati na naš naslov v Ljubljano (Učit. tiskarna).

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 1213. Kranjsko. 167 1-1

Na enorazredni ljudski šoli na Bohinjski Bell se bo stalno namestila služba učitelja in šolskega voditelja s postavnimi prejemki in z naravnimi stanovanjem.

Redno opremljene prošnje se naj vložijo predpisanim potom pri podpisnem c. kr. okrajnem šolskem svetu do 25. julija 1910.

Moški prosilci imajo prednost. Prosilci za stalno nameščenje, ki v kranjski javni službi še niso stalno nameščen, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici, dne 18. junija 1910.

Št. 2031. 1-1

Na petrazredni deški ljudski šoli v Ribnici se razpisuje za stalno nameščenje eno učno mesto s postavnimi prejemki.

Prosilci, ki v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščen, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

Pravilno opremljene prošnje naj se službenim potom turadno predložijo do 29. julija 1910.

C. kr. okrajni šolski svet v Kočevju, dne 22. junija 1910.

Našim rodbinam

priporočamo 52-7

Kolinsko cikorijo

Varujte se

ponaredb,

ki niso „FLORIAN“ in zdravju ne koristijo!

Kdor živa, Zabi težav; 52-23

Danes vesel je,

Jutri bo zdrav!

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.